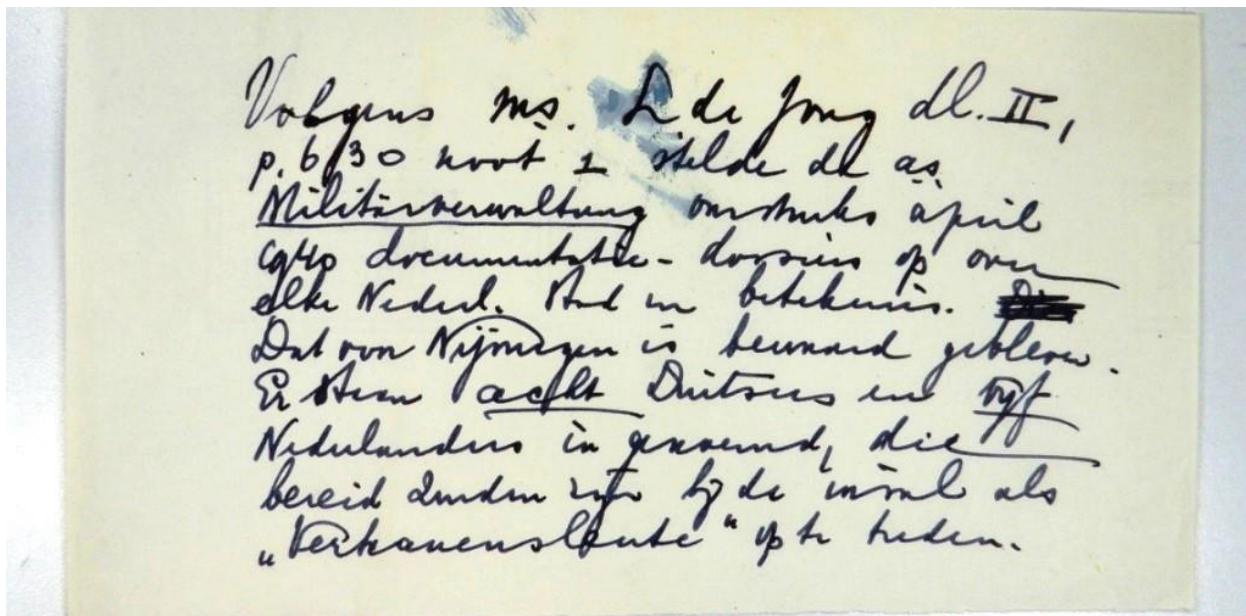

Kort voor de bezetting van Nijmegen maakte de zogeheten *Militärverwaltung* een kort rapport over deze stad met een opsomming van de belangrijkste gegevens over voorzieningen, industrie, gebouwen enz. Op de laatste pagina een lijst van Duitse en Nederlandse personen die als *Vertrauensleute* werden beschouwd. Er werd opgemerkt dat er nog een lijst was verzonden met de namen van Nederlanders die Duitsgezind zouden zijn. Deze lijst ontbreekt echter. De eerste aantekening is van Rogier.

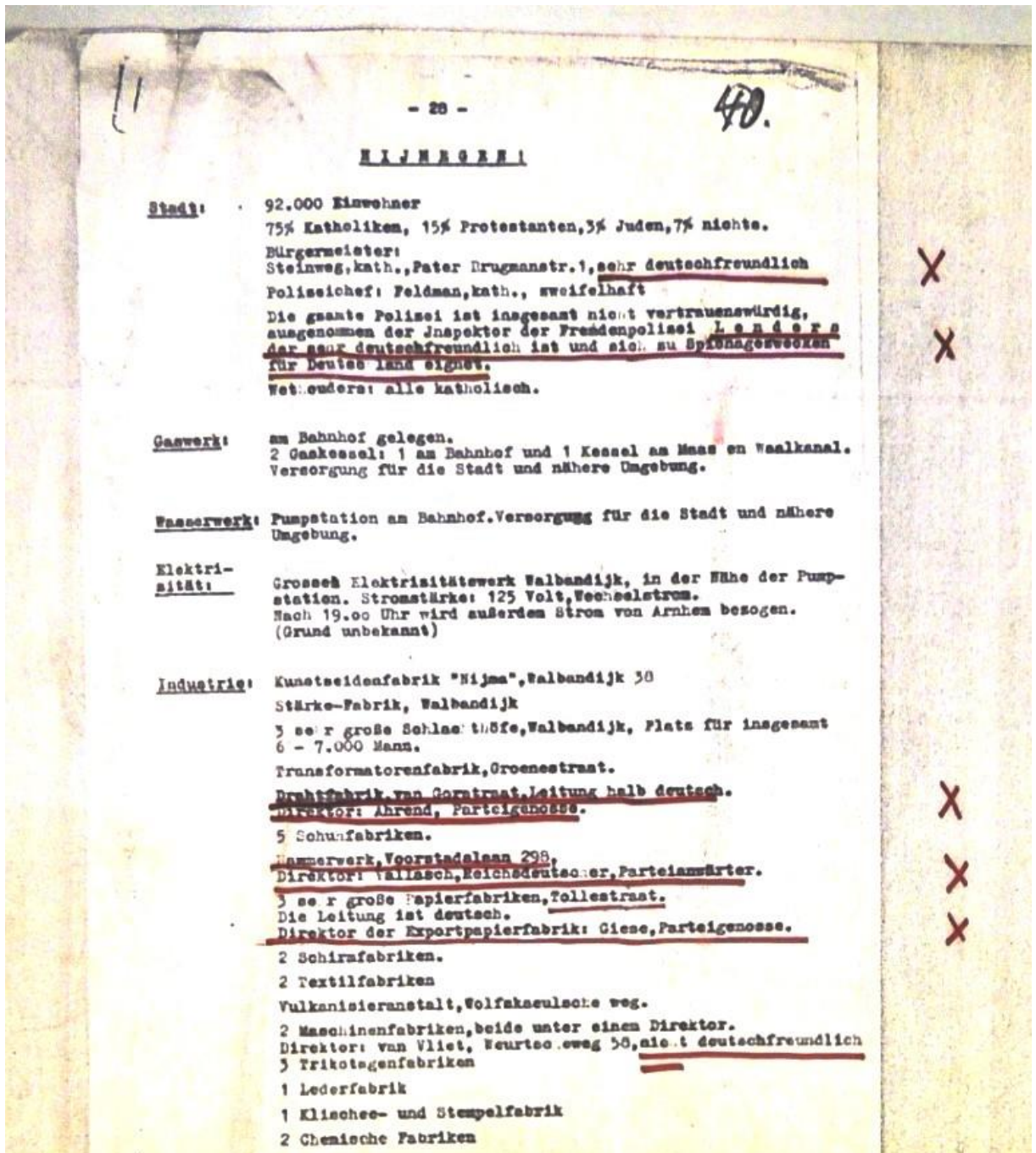
Rogier haalt hier aan: Lou de Jong, HET KONINKRIJK DER NEDERLANDEN IN DE TWEDE WERELDOORLOG 1939-1945, DEEL 2. Het gaat echter niet om pagina 630 maar om pagina 356.

Hier staat:

“De Heeresgruppe had, zich op haar *sicherheitspolizeiliche Aufgaben* voorbereidend, geen enkel beroep kunnen en misschien ook willen doen op het rijke materiaal van de *Sicherheitsdienst*; ijverig had zij van elke Nederlandse provincie en van elke stad van betekenis een documentatiemap aangelegd,² een soort ‘Baedeker’ (die term werd gebezigd) die Himmler hoogstens zou kunnen waarderen voorzover er het aantal joodse inwoners precies in opgegeven werd en de vooraanstaande *deutschfeindliche Holländer* met naam en adres genoemd werden alsmede de Duitse of Nederlandse *Verbindungs-* en *Vertrauensmänner* (meest *Abwehr*-relaties)³ - overigens droegen die ‘Baedekers’ een zo primitief karakter dat de *Reichsführer-SS*, kende hij ze, ze als ondeugdelijke grondslag beschouwd zou hebben voor het regime dat hem voor de geest stond. En wie kon verhinderen dat hij zijn grijpgrage vingers ook naar een land als Nederland zou uitstrekken? Hitler? De generaals zouden met hun overwinningen in het westen zijn positie heel wat meer versterken dan de hunne. Hoe meer zij zich op de *Führer* beriepen, des te sterker onderstreepten zij hun afhankelijkheid van een heerser die in zijn gehele binnenlandse en buitenlandse beleid alleen maar aangetoond had, dat men op zijn toezeggingen niet kon afgaan.”

Voetnoten hierbij: “2. A.v., 14 april 1940 (a.v., 1.0188-89). 3. De bewaard gebleven ‘Baedekers’ noemen voor Nijmegen acht Duitse en vijf Nederlandse *Vertrauensleute*, voor Amersfoort twee Duitse en één Zweedse, voor Arnhem twee Duitse en twee Nederlandse, voor Hilversum vier Duitse en één Nederlandse. Bij drie van de acht Nederlandse *Vertrauensleute* werd aangetekend dat zij NSB'er waren (a.v., 1.0981-82, 1.10 0 1-7, 1.10 18, 1.10 2 1-25).”

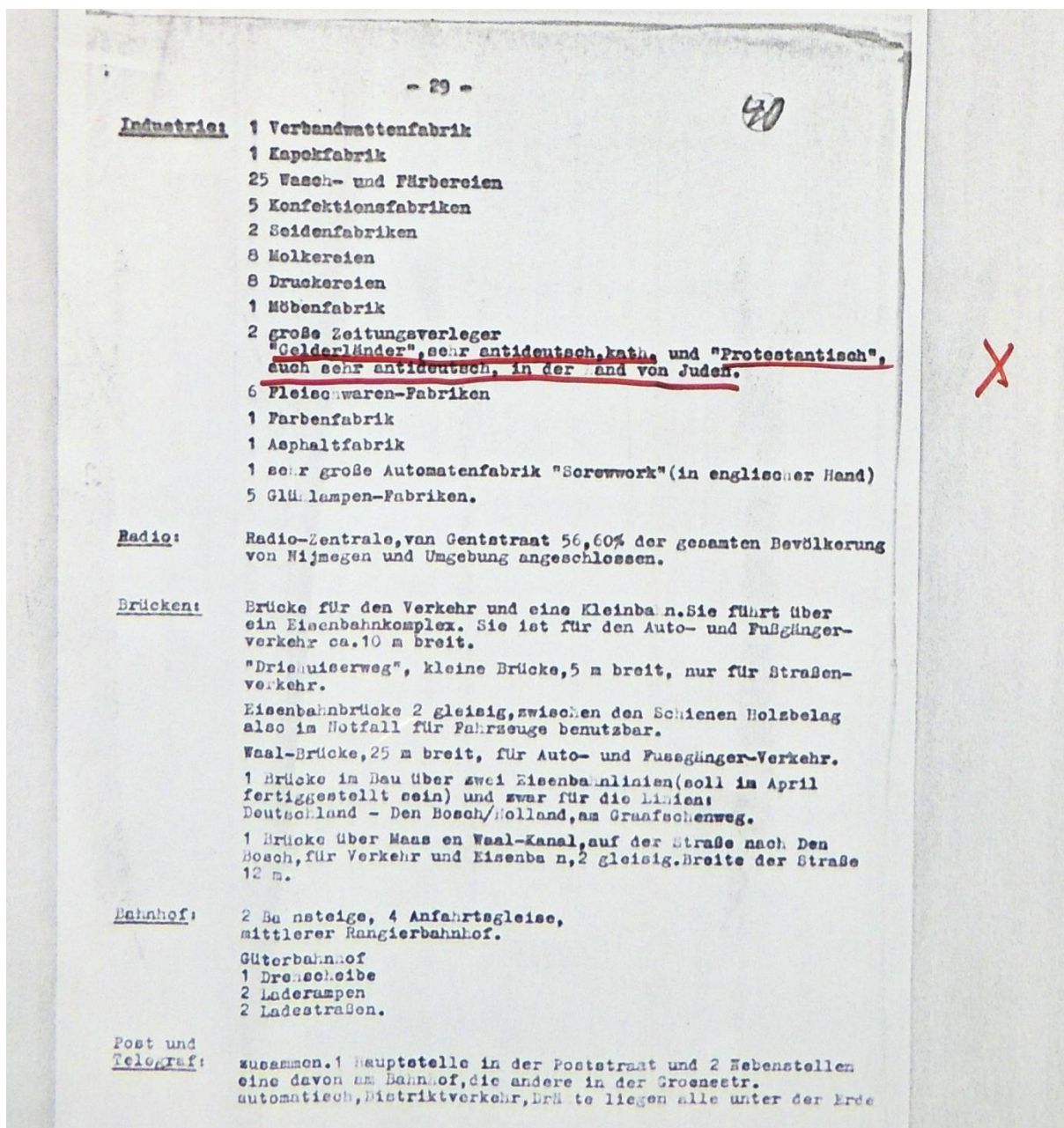
RAN 146_50 (Rogier) Inventaris van de stad Nijmegen van het Duitse legerkorps voor de bezetting van de stad (april 1940), waaronder een lijst met in Nijmegen woonachtige Nederlandse en Duitse *Vertrauensleute*

92.000 Einwohner, 75% Katholiken, 15% Protestanten, 3% Juden, 7% nichts. Bürgermeister: Steinweg, sehr deutschfreundlich, Polizeichef Feldman [NB: Veltman], zweifelhaft. Die gesamte Polizei ist insgesamt nicht sehr vertrauenswürdig, ausgenommen der Inspektor der Fremdenpolizei Lenders [NB: Leenders] der sehr deutschfreundlich ist und sich zu Spionagezwecken für Deutschland eignet. Wethouders: alle katholisch. Gaswerk, Nijma [Nyma], Drahtfabrik Van Gorisstraat, Direktor Ahrend Parteigenosse, Hammerwerk Voorstadslaan 298 [fourtief nr. ?], Direktor Fallasch, Parteianwärter; Drei grosse Papierfabriken, Tollensstraat, die Leitung ist deutsch; Direktor der Exportpapierfabrik: Giese [Giesen] Parteigenosse; 2 Maschinenfabriken, Weurtseweg, Direktor Van Vliet, nicht deutschfreundlich. Slachthuis [etc.]

RAN 146_50 (Rogier) Inventaris van de stad Nijmegen van het Duitse legerkorps voor de bezetting van de stad (april 1940), waaronder een lijst met in Nijmegen woonachtige Nederlandse en Duitse Vertrauensleute

Twee grote kranten: "Gelderländer:" sehr anti-deutsch, kath.; und: "Protestantisch", auch sehr anti-deutsch, in der Hand von Juden; Screwwork [NB: ASW], in englischer Hand. Brug Graafseweg over spoorlijnen in aanbouw; Waalbrug; Spoorbrug over de Waal Radio: Radio-Zentrale, Van Gentstraat 56, 60% van de bevolking aangesloten; Station; twee perrons.

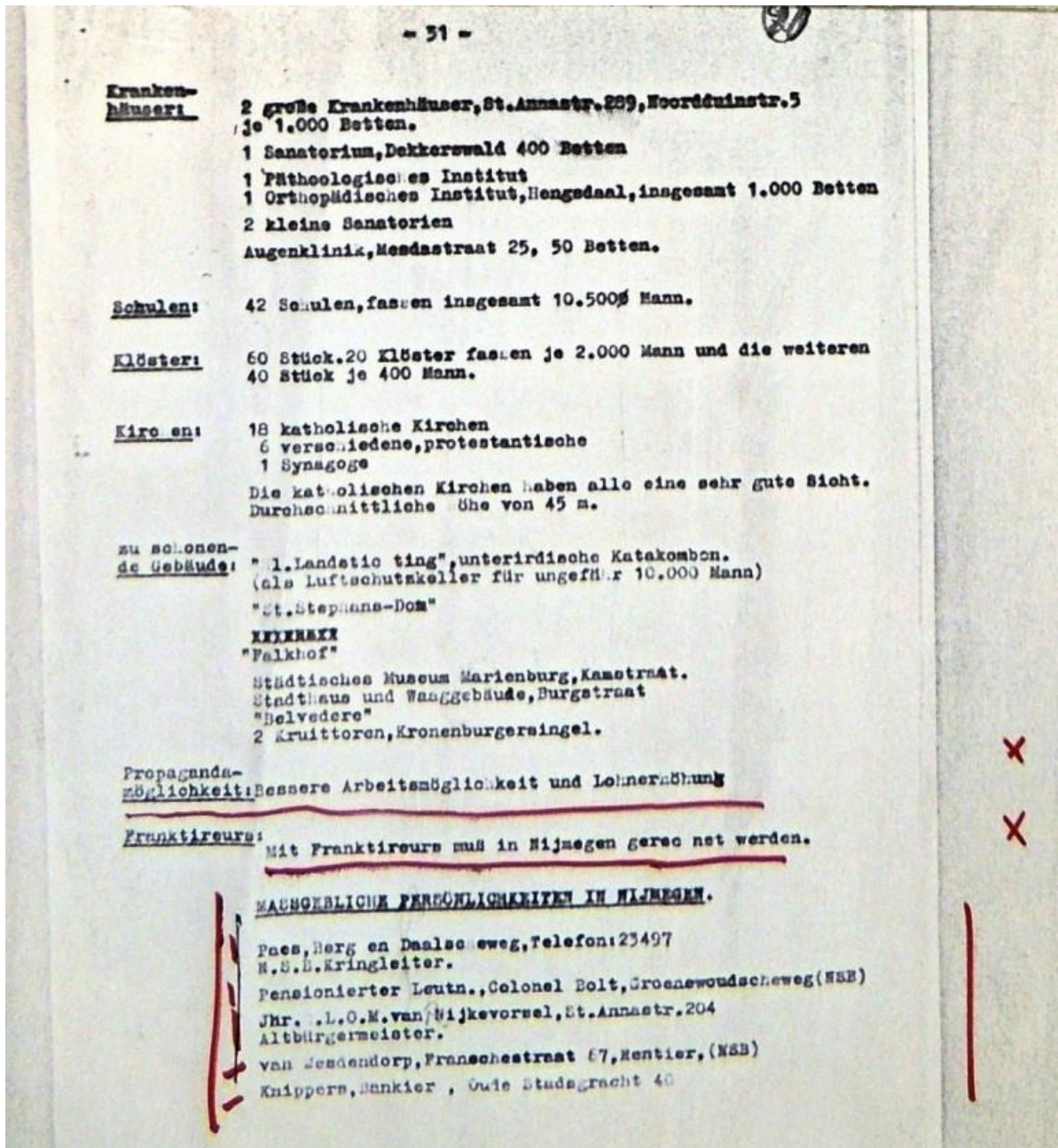
- 30 - 40

<u>Garagen:</u>	"Mall", St. Annastraat 190, fast ca. 250 Wagen, Grosse Reparaturwerkstätte gleichzeitig und Karosseriebau.
<u>Reparaturwerkstätten:</u>	"Bosch-Jansen", Holtermannstr. 20, große Reparaturwerkstatt, Platz für ca. 30 Wagen. "Bon", Nieuwe Markt 2, ca. 25 Wagen "Auto-Palace" ca. 25 Wagen, Nieuwe Markt 4, Reparaturwerkstatt. "Egberts" 50 Wagen, Herzogstr. 75 - 105 "artax" 25 Wagen, Reparaturwerkstatt, Arendnoordduinstr. "Rijdt", 40 Wagen, Moolenstr. 87 "Dooe-Tax", 60 Wagen, Reparaturwerkstatt, Waldeck Pymontsingel 6 "Wolf", 50 Wagen, Kronenburgersingel 2 "Knoop", 25 Wagen, Fransonstr. 56
<u>Parkplätze:</u>	"De Goffert" Platz für bequem 31000 Wagen "De Drijn", eine leerstehende Kunstseidenfabrik, Platz für 3.000 Wagen. "Wettren", Bijlevoldsingel, für 300 Wagen Marienburg 250 Wagen Kelkesbos, 110 Wagen Merkt, 50 Wagen Nieuwe Markt 250 Wagen, zum Teil überdeckt. 2 Manegen 400 Wagen, Sterreschansweg Veiling, 500 Wagen, überdeckt, Vondelstraat Eiermarkt, 150 Wagen, zum Teil überdeckt, Burgstraat.
<u>Werk:</u>	Press- und Stanswerk "Nepelka", Voorstadslaan
<u>Flugplatz:</u>	"Elst" und "Dukenborg", beide als Flugplatz vorgesehen, aber nicht in Benutzung.
<u>Kasernen:</u>	2 Infanterie-Kasernen, Groesbeekseweg, fasst je 1.000 Mann 1 Klonial-Kaserne, ungefähr 2.000 Mann 1 Polizei-Kaserne (mit Stallungen) Kohoorn, ungefähr 200 Mann (Die Stallungen fassen 40 Pferde). Dabei ist gleichzeitig ein großer Wagenpark.
<u>Säle:</u>	"Vereeniging": 1 Saal 3.000 Mann 1 Saal 1.000 Mann 1 Saal 400 Mann, Keiser Karlplein Dabei ist ein großer Wagenpark für ungefähr 200 Wagen. 37 Säle, fassen insgesamt 10.000 Mann.
<u>Hotels:</u>	48 Stück, fassen insgesamt 1.500 Betten "De Drijs", leere Kunstseidenfabrik, insgesamt 6.000 Mann (am Mundweg)
<u>Krankenhaus:</u>	

Flugplatz: 'Elst' und 'Dukenborg' [Dukenburg]. Hotels: 48, 1500 bedden; De Drija, Kunstzijdefabriek aan de Muntweg: 6000 man [NB: een nooit in gebruik genomen kunstzijdefabriek].

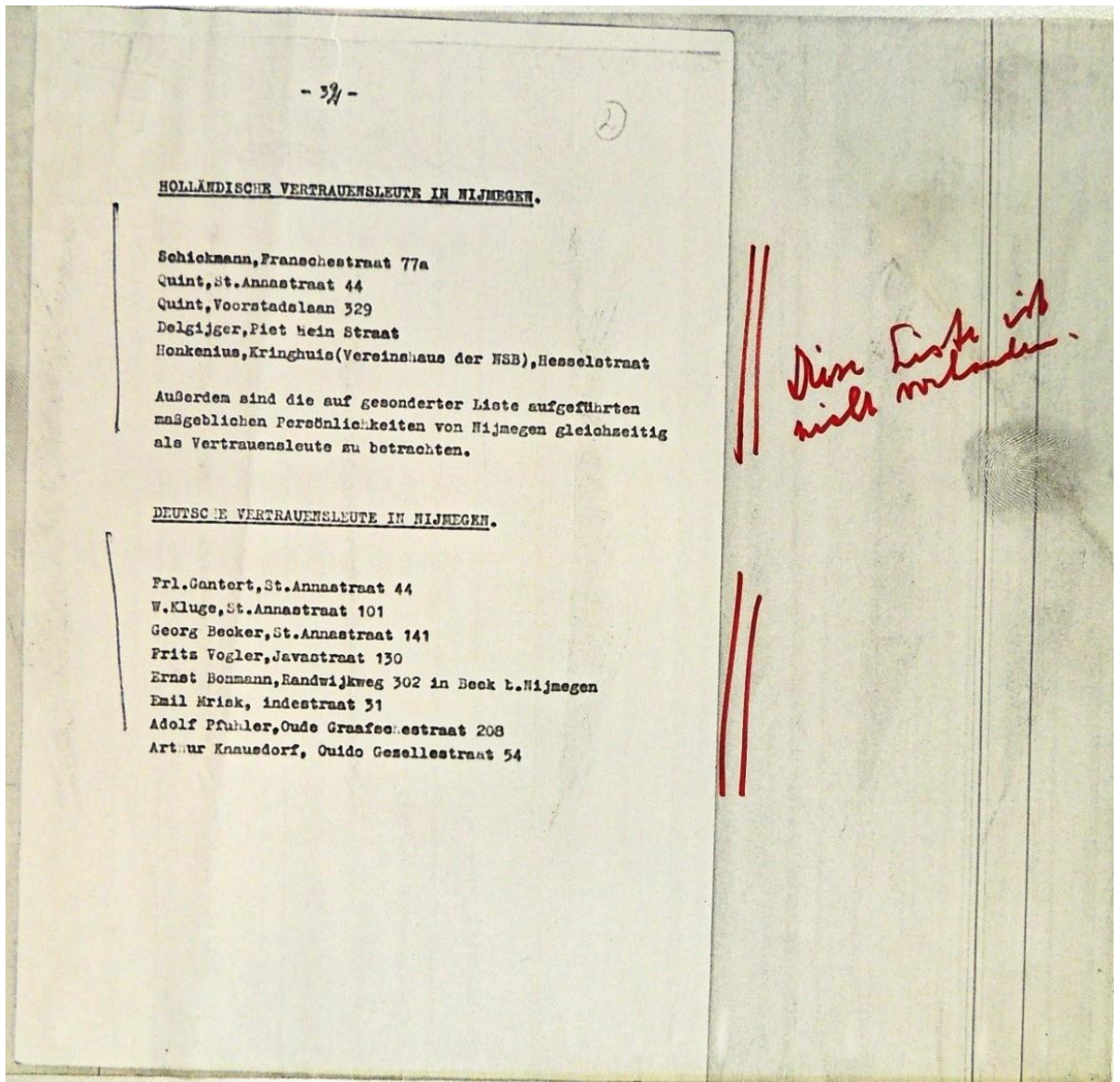
RAN 146_50 (Rogier) Inventaris van de stad Nijmegen van het Duitse legerkorps voor de bezetting van de stad (april 1940), waaronder een lijst met in Nijmegen woonachtige Nederlandse en Duitse Vertrauensleute

Zu schonende Gebäude [gebouwen die niet beschadigd moeten raken]: Heilig-Landstichting; Stevenskerk; Valkhof, Stedelijk museum Marienburg, Stadhuis, de Waag, Belvédère, twee Kruittorens; Propagandamogelijkheid: meer werkgelegenheid en loonsverhoging; Franktireurs [scherpschutters]: Mit Franktireurs muß in Nijmegen gerechnet werden; Nachgebliche Persönlichkeiten in Nijmegen: Paes (NSB-Kringleider), Luitenant-kolonel Bolt (NSB), Jhr. van Rijckevorsel (Altbürgermeister), Van Westendorp (NSB) [NB: Dierenasiel], Knippers, Bankier.

RAN 146_50 (Rogier) Inventaris van de stad Nijmegen van het Duitse legerkorps voor de bezetting van de stad (april 1940), waaronder een lijst met in Nijmegen woonachtige Nederlandse en Duitse Vertrauensleute

Holländische Vertrauensleute in Nijmegen: Schickmann, Quint, Quint, Delgijger (?), Honkenius. Ausserdem sind die auf gesonderter Liste aufgeführten maßgeblichen Persönlichkeiten von Nijmegen gleichzeitig als Vertrauensleute zu betrachten.

IN MARGE: Diese Liste eist nicht vorhanden.

Deutsche Vertrauensleute in Nijmegen: Frl. Cantert, St. Annastraat 44; W. Kluge St. Annastraat 101, Georg Becker, St. Annastraat 141, Frits Vogler, Javastraat 130, Ernst Bonmann. Randwijkweg 302 in Beek bij Nijmegen, Emil Mrisk (?), Indesstraat (?) Adolf Pfuher, Oude Graafsestraat (Oude Graafseweg) 208, Arthur Knausdorf, Guido Gezellestraat 54

Opmerking: het is opvallend hoe weinigen van de hier genoemde personen een belangrijke rol zullen spelen in het fascistische machtsapparaat en hoeveel anderen daarin dan wel zullen opduiken.

RAN 146_50 (Rogier) Inventaris van de stad Nijmegen van het Duitse legerkorps voor de bezetting van de stad (april 1940), waaronder een lijst met in Nijmegen woonachtige Nederlandse en Duitse *Vertrauensleute*